Narxaş 5 tin

Organi Komiteti markaziji partijaji komunistiji (ʙ) Uzʙekiston

Орган Центрального комитета коммунистической партии (б) Узбекистана

На местно-еврейском языке

Proletarhoji tamomi dunjo, jak şavetonl

BAJROQI MIHNAT

APREL 26
Duşamʙe
soli 1937
№ 90 (1861)

ADAʙIJOTI NAFISI SOTSIALIZMI ZAFARJOFTA

Qarori Komiteti Markaziji VKP(ʙ) dar ʙobati az nav soxtani taşkilothoji adaʙijoti nafis ʙurovardagiro imrūz panç soli pur meşavad. Qarori mazkur, ki on az rūji initsiativaji rafiq Stalin qaʙul karda şuda ʙud, dar xususi taraqijoti inсunaji hamaji sanəati soveti roli ʙuzurgro ʙozi kard.

Dar soli 1932-um, dar asosi muvafaqijathoji ʙunjodijati sotsialisti, taraqijoti kaloni adaʙijot va sanəatro ʙa dast darovarda şuda ʙud. In soli pançsolaji jakumi staliniro zafarona dar cor sol ʙud kardan ʙud. Kadrhoji inteligentsijaji nafis ʙa hisoʙi az ʙajni raʙocıho va dehqonho quvathoji navi çavon doxil şudan zijod şuda istoda ʙudand. Dar avzəhoji sijosiji inteligentsija va dar in çumla—navisandahoji ʙepartijnij gardiş ʙa vuçud omad. Idejaji sotsializm mehri to rafta zijod şuda istodagiji davrahoji vaseəi inteligentsijaro ʙa xud çalʙ kardan girift. Şumorişi navisandaho va xudoznikhoji ʙa ʙunjodijati sotsialisti nazari nek doştagi, to rafta ʙis ortar zijod şud.

Dar hamin şarojatho, cixele ki dar qaror gufta şudagijast, «doirahoji taşkilothoji mavçudaji adaʙijoti nafisi proletari (VOAPP, RAPP, RAMP va digaraş) halakaj tang şuda, ʙa faroxiji çidiji eçodijoti nafis lad doda istodin».

Dar hamin şarojatho ʙa inxel ahvol, cunonci ʙa ahvoli az taşkiloti çamoijatiji eçodi dur ʙudani əomaji asosiji navisandaho va xudoznikhoji ʙepartijnij rozi şudan mumkin naʙud.

Komiteti Markazi hamun vaqt qaror karda ʙud, ki «hamaji navisandahoji ʙa platformaji hokimijati soveti ʙuda, ʙaroji dar ʙunjodijati sotsialisti qism giriftan harakat karda istodagiro ʙa Sojuzi jagonaji navisandahoji sovetiji fraktsijaji komunisti doştagi jakçoja karda şavad».

Dar peşi sojuzi mazkur partija vazifa monda ʙud, ki navisandahoji rus, ukrain, ʙelorus, gruzin, armani, ūzʙek,—navisandahoji hamaji milathoji vatani ʙuzur.i moro dar safhoji xud jakçoja kunad.

Pançsolaji guzaştagi durust ʙudani ʙahoji az tarafi Komiteti Markazi ʙa ahvol doda şudagiro ʙutunan tasdiq kard. Mo imrūz du fakti ʙeəhsro nişon doda guzaşta metavonem. Fakti jakum: taraqijoti kaloni sanəati soveti dar mudati panç soli guzaşta—taraqijoti adaʙijot, teatr, zindanavisi, eçodijoti muzikagi. Fakti dujum: dar şarojati tangi kruzoki kor ʙurdan, grupacigiji dar taşkilothoji RAPP, RAMP nom doştagi va digaraş hukmron ʙudagi tifoqan naʙud. In grupacigi ʙaroji harcitūr odamhoji tifoqan va duşmanhoji xalq davraji qulaj taşkil mekard. Alvaqt ʙutun ravşanast, ki Averʙax, Manarjev, Maznin va digarho ʙorin jorakhoji trotskistiji dar raʙʙariji RAPP ʙudagi, agar partija RAPP-ro ʙa sarvaqtaş nest namekard, ʙa adaʙijoti soveti zarari ʙoz zijoda ʙuzurg merasondand.

Dar mudati panç soli ʙaəd az qarori TsK VKP(ʙ) dar ʙobati taşkilothoji adaʙijoti nafisro az nav soxtan ʙurovardagi guzaştagi, jak qator asarhoji kalontarin pajdo şudand, navisandahoji çavoni sovetiji adaʙijoti moro ʙoj kardagi pajdo şudand. Dar sohahoji digari sanəat ham mo haminro meʙinem. Baəd az RAPP-ro nest kardan, ki on eçodijoti kompozitorhoji zijoda qoʙilijatnokro ʙūqmiş mekard va hamaji muzikantharo ʙa rahi vulgarizatsija meʙurd, opera, ʙaleta, simfonijahoji nav va aşulahoji əomaviji az tarafi hama ʙa əinovat girifta şudagi pajdo şudand. Muzikaji soveti, muzikanavozhoji soveti az hadhoji mamlakati mo ʙerun taərifi ustodiji aəloro ʙa dast darovardand. Hamaji əomaji navisandaho va xudoznikhoji partiniju ʙepartijniji ʙa davri vazifahoji ʙunjodijati sotsialisti jakçoja şudagi, taşkil joftand.

Qarori TsK VKP(ʙ) ʙa hamaji taraqijoti sanəat taəsiri ʙuzurgi fajzovar rasond. Amo imrūz taşkilothoji adaʙijoti nafisi mo ʙojad diqati xudro ʙa peşravihoji maəlumu ʙeʙahs qun nakunad. Norasogiho va kamʙudihoji korro ʙa jod ovardan muhimtar hast, ki onho hanuz mavçudand va ʙojad ʙartaraf karda şavand.

Kamʙudiji muhimtarini ʙa kori taşkilothoji adaʙijoti nafis va dar navʙati aval ʙa kori Sojuzi navisandahoji soveti ʙudagi kund şudani huşjoriji ʙolşeviki meʙoşad. Adaʙijot va umuman sanəat ucastoki muhimtarini fronti mafkuravi hastand. Intūr ʙoşad, dar ʙobati duşmani sinfi huşjor ʙudan dar inço ʙojad xele tez ʙoşad. Komunisthoji dar taşkilothoji adaʙijoti nafis kor karda istodagi, mazmun, inro faromūş kardin.

Naʙoşad ʙaʙaʙ cist, ki trotskisthoji maləun kitoncaho va maqolahoji zararnoki xudro ʙemaloi cop karda tavonista, xele vaqt foş karda naşuda monda ʙudand!

Masalan, taərif karda şudan va qariʙ namunaji eçodijot əəlon karda naşudani asarhoji iflosi trotskistka Sereʙrjakūva ci xel rūj doda tavonista ʙud?

Kasaliji idioti—ʙeparvoji dar inço, ʙa taşkiloti navisandagi ham sar darovarda ʙudast. Tanqidi qatəi, tanqidi ʙolşeviki ʙojad ʙajni navisandaho va xudoznikhoji soveti voqiəaji dojimi meşud. Amo tanqid ʙisjor vaqtho ʙa taərifkuni gardonda şudast, az rezonda şudani oʙrū tarsida, az ʙa xudpisandiji ʙisjor vaqtho az had ʙerun taraqi kardagi rasidan tarsida istoda, ʙo avozi past tanqid mekardin. Baroji isʙot kardan çudo ʙisjor misol ovardan mumkinast, amo jakteş ham kifoja mekunad. Cop karda ʙurovarda şudani pjesaji şəriji Selvinskiro halakaj se sol şud, on pjesa du sol ʙoz dar jake az teatrhoji kalontarin monda şuda istodast, va jagon kas az ʙajni adiʙho ʙaroji dar xususi on haqiqatro guftan fursat naʙojoftast. Dar in xusus suxan kardani rafiqhoji az Cukotkaji durdast omadagi lozim şud, ki antixudozestvogi ʙudani pjesaji haqiqati sovetiro vajron mekardagiji Selvinskiro hama ʙinand.

Xatoho kam rah doda şudagi nestand. Onhoro ʙo kori şerhosili harrūzaji ruhi ʙolşeviki doştagi durust kardan darkorast. Xatohoro ʙolopūşi kardan jo onhoro ʙas jaşasungūji qati iqrori kardan ʙa taraqijoti navisanda jo xudoznik az hama kamtar saʙaʙci şuda metavonad. Mavçud naʙudani xudtanqidi taəsirnok kadrhoro noʙud mekunad. Ba mo tanqidi eçodi az pozitsijahoji partijagi cun havo darkorast, dar ʙobati duşman huşjori doştan darkorast. Kori tarʙijaji ʙolşevikiji kadrhoro ʙaland ʙardoştan darkorast.

Grupacigi ham hanuz ʙutunan ʙarham zada şudagi nest. Maəlumast, ki dar itifoqi eçodi corjakgiri kardani harxel şaklho, usluʙho va zanrho əaniq ʙa vuçud meʙijojad. Amo in heç jak ʙojad ʙa grupacigiji printsip nadoştagi, ʙa harakati kore karda «az xudihoro» taərif kardan va coqanʙaraka «duşmanhoro» zadan ʙurda narasonad. Navisandaho va xudoznikhoji soveti jak maqsadu vazifa, jak usuli hama ʙa əinovat giriftagi, usuli realizmi sotsialisti dorand. Jagona ʙudani usul heç jak harxela ʙudani usulhoji eçodiro tang namekunad, ki onhoro mo dar taçriʙaji eçodiji navisandaho va xudoznikhojamo dida istodem.

Dar safhoji navisandaho va xudoznikhoji soveti ʙojad ʙa grupacigi çoj naʙoşad. Grupacigiji printsip nadoştagi faqat ʙa tavari duşmanhoji sinfiji mo dasta medihad.

Mo adaʙijotamo ʙojad ruhi ʙolşevizm doşta ʙoşad megūjem. In ci maəno dorad? In maənoje dorad, ki on ʙojad adaʙijoti haqiqatan xalqi ʙoşad, ʙa idejaho va qajrathoji xalq muvofiq ʙoşad. On ʙojad az ruhi gūştini əomaji mihnatkaşho ʙaroji çinoni nav ʙurda istodagi pur ʙoşad, on ʙojad idejahoji peşqadami insonijat—idejahoji komunizmro ʙajon kunad. On ʙojad ʙa milionho odamho fahm ʙoşad va az tarafi onho dūst doşta şavad. Partijaji mo adaʙijot va sanəatro ana ʙa hamin ʙalandiho ʙurda istodast.

To inqiloʙi sotsialistiji Oktjaʙr insonijat şedevrhoji adaʙijot va sanəat kam ʙunjod kardagi nest, amo dar mudati hamaji taərix dar peşi xudoznik, imkonijathoji hozir dar peşi xudoznikhoji soveti kuşoda şudagi ʙorin, hargiz inxel imkonijathoji ʙuzurg kuşoda şudagi naʙudand. Mamlakati mo dar avangardi taərix qadam monda istodast. Navisandaji soveti, xudozniki soveti ʙudan sarʙalandiji ʙuzurgast.

Adaʙijoti soveti az vazifahoji ʙuzurgvori dar peşi on istodagi haʙuz əoqiʙ monda istodast. Va ʙovuçudi hamin imrūz mo suxani rafiq Zdanūv se sol peş dar sjezdi jakumi umumiitifoqiji navisandahoi soveti guftagiro ʙo haq ʙudani onro mukamal donistan takror karda metavonem.

«Adaʙijoti mo az hamaji adaʙijoti hamaji xalqho va mamlakathoi dida rafta-rasidagi çavon meʙoşad. Baroʙari hamin on adaʙijoti rafta-rasidagi idejanok, rafta-rasidagi peşqadam va rafta-rasidagi inqiloʙi meʙoşad».

In ʙaroji xuddonami va ʙeparvo-

Dar ʙobati taşkilothoji partijagiji respuʙlikahoji nav taşkil doda şudagiji itifoqi

Qarori Komiteti Markaziji VKP(ʙ)

1. Taşkiloti muzofotiji VKP(ʙ)-ji Qazoqistonro ʙa Partijaji komunistiji (ʙolşevikhoji) Qazoqiston va taşkiloti oʙlastiji VKP(ʙ)-ji Qirqizistonro—ʙa Partijaji komunistiji (ʙolşevikhoji) Qirqiziston az nav taşkil doda şavad.

Dar sjezdhoji ʙa peş istodagiji navʙatiji partijagiji respuʙlikahoji Qazoqiston va Qirqiziston sajlovhoji Komitethoji markaziji in kompartijahoji miliro guzaronda şavad.

2. Krajkom VKP(ʙ)-ji Zakavkazjero ʙardoşta va TsK KP(ʙ)-ji Azarʙajçon, TsK KP(ʙ)-ji Gruzija va TsK KP(ʙ)-ji Armenijaro ʙevosita ʙa TsK VKP(ʙ) itoəatnok kunonda şavad.

3. Taşkiloti oʙlastiji VKP(ʙ)-ji Qaraqalpoqistonro ʙa sostavi partijaji komunistiji (ʙolşevikhoji) Uzʙekiston doxil kunonda, oʙkomi Qaraqalpoqistonro ʙevosita ʙa TsK KP(ʙ)-ji Uzʙekiston itoəatnok kunonda şavad.

TsK VKP(ʙ).

23-umi apreli soli 1937-um.

—o—

Dar ʙobati taşkilothoji partijagiji respuʙlikahoji avtonomiji dar sostavi RSFSR ʙudagiro ʙevosita ʙa TsK VKP(ʙ) itoəatnok kunondan

Qarori Komiteti Markaziji VKP(ʙ)

Az 1-umi ijuli soli 1937-um tartiʙi ʙa Komiteti Markaziji VKP(ʙ) ʙevosita itoəat kardani oʙkomhoji VKP(ʙ)-ji in mazmun taşkilothoji partijagiro muqarrar karda şavad: respuʙlikahoji avtonomiji Burjat-Mongolija, Doqiston, Kaʙardino-Balkar, Qalmiqiston, Karelija, Komi, Marij, Mordva, Nemetshoji Povolje, Osetijaji Şimoli, Udmurt, Cecenu-Inguş va Cuvaşija.

TsK VKP(ʙ).

23-umi apreli soli 1937-um.

—o—

Barfu xunuki ʙa korami paxta lad nadod

SAMARQAND. Baroji ʙa majdoni 30 gektar zamin paxta koridan kolxozi nomi Bauman ʙa qatori zagotpunkt kontraktatsija kard. Muvofiqi on kolxoz ʙa hisoʙi mijona az har gektar 16-tsentneri paxta medihad. Nazar ʙa porsol daraçaji hosiloti paxtaji kontraktatsija karda şudagi jakʙarʙo zijod şudagi meʙoşad.

Baroji hosiloti ʙalandi paxta kolxozciho va kolxozcizanhoji kolxozi mazkur gūştini davomdor ʙurda istodin. Ba har gektar zamini paxta 700—800 kilogram udoʙreniji minerali andoxta şudagijast. Qajr az in, ʙa har gektar az 600 to 800 əaroʙa poru va xoki toza rexta şudagi meʙoşad.

Majdonhoro ʙo sifat va muvofiqi putjūvkaji dujumi poxodi stalini kor karda ʙuromada şudagijast. Hama zaminhoro (qajr az tiramoh) se marotiʙa ronda ʙorona va taxtamola karda şud.

Barfu xunukiji ʙa nazdiki şuda guzaştagi ʙa raviş i koram lad nadod. Baəd az ʙarf ʙa zaminhoji ʙorona karda şudagi koramro sar karda şuda ʙud. Dar jak rūz 8 gektar paxta korida şud. Koru harakati staxanūviji kolxozciho to 22—23-umi aprel tamom şudani koramro ihtijoç mekunad.

Alʙata, şarojati noqulaji ʙodu-havo kolxozciho va kolxozcizanhoro voçiʙ mekunad, ki ʙa muqoʙili calarūjiş kuni va şuxʙandi gūştini davomdor ʙarand va ʙaroji az jaksar rūjiş kardani koramhoji paxtaro ihtijoç kardan corahoji əamali guzaronand.

Dar in rūzho ʙa har majdoni koram nazorati dojimiro ihtijoç kardan darkorast. Dar hodisahoji ʙad jo noqanoəatʙaxş rūjiş kardani in jo vaj ucastok va dar hodisahoji şuxʙandiju calarūjişkuni soveti hosilot va ʙrigadirho ʙojad hamun zamoni cora ʙinand. In masalahoro aktivi kolxozi ʙa nazdaş cun masalahoji muhimi imrūza monda, kor karda istodast.

U. Şimeunūv,
H. Levijūv.

—o—

Kūcmanc'ho dar kolxozi nomi Ikromūv naqz kor karda istodin

RAJONI ORÇONIKIDZE. Komisijaji kūcmanciʙuroriji şahri Toşkand, ʙa kolxozi nomi Ikromūv 22 xonavor kūcmanci ʙurovardagijast. Qajr az in, 6 xonavor kūcmancihoji hole az komisija naguzaştagi xudaşon ʙa kolxoz omada, kor karda istodin, ki onho dar jake az maçlishoji komisija qaʙul karda meşavand.

Hamin tariq az 30 xonavor 27 xonavor kūcmancihoji nav hozir dar in kolxoz kor karda istodin, ki 23 xonavoraşonro az Toşkand va cor xonavoraşonro az Samarqand ʙurovarda şudagi meʙoşad. Boz 3 xonavor kūcmanci ʙurovarda, planro ʙa nazdiki içro karda meşavad. Hozir şumorişi clenhoji kolxozi nomi Ikromūv ʙa 78 xonavor rasidagi hast.

Kūcmancihoji nav dar kolxoz naqz kor karda istodin. Hamaji onho ʙa ʙrigadaju zvenoho taqsim karda şudagijand. Kūcmancihoji ʙa korho naqzu udarnikona qism girifta istodagi ʙisjorand. Badalʙojūv vazifaji ʙrigadiri va Jish qūv vazifaji zvenovodiro içro karda istodast.

Ba nazdiki mo masalaji şarojati zindagoni va xonaju çoji ʙa kūcmancihoji nav doda şudagiro dida ʙuromadem. Ba hamaji onho jaktagi xona doda şudagijast. Dar xususi kūcmanciho pravleniji kolxoz naqz diqat monda istodast, matlaʙ ki hamaji onho dar kolxoz muqimi karda şavand.

Amo dar ʙajni kūcmancihoji nav jak odami ʙeinçol hast. In odam Aʙo Kūhenūv (Xoldor) meʙoşad. Muəomilaji ū ʙa qatori kolxozciho naqz nest. Ba har gap çangu ʙahs mekunad. Ba ixtijori xudaş dar şahr megardad, ki in korhoji ū ʙa ustavi arteli xoçagiji-qişloqi heç tūqri nameʙijojad.

Mo dar in ʙobat diqati pravleniji kolxozi nomi Ikromūvro çalʙ kardani hastem, ki Kūhenūv ʙorin kūcmancihoro az hozir ʙa tartiʙ va ʙa içro kardani talaʙhoji ustav ceq zanad.

—o—

Ba 1-umi Maj korhoji ʙahori tamom karda meşavad

Kolxozi nomi Bauman 12 gektar toki nav şinond

SAMARQAND. Dar ʙrigadahoji tokdori va ʙanzaju ʙaqalotkoriji kolxozi nomi Bauman korhoji ʙarizaminiji ʙahori dar avç meʙoşand. Dar ʙrigadahoji Əədılūv, Sezənajūv M. Şimeunūv va digarho ʙaroji koraini ʙanzaju ʙaqalot zaminhoro tajor karda istodin. Baroji tokşinoni cuqurcaho kofta istodin, ki in kor ham udarnikona guzaşta istodast.

Ba 20-umi aprel dar inço ʙa 12 gektar zamin niholi toki nav şinonda şudagijast. Boz ʙa 8 gektar zamin toki nav şinonda, kolxoz planı tokşinoniji imsolaro içro mekunad. Ba hamin mudat 3 gektar alaf, 2 gektar pijoz va 2 gektar kartoşkaji ʙarvaqti ham korida şudagi meʙoşad. Korami ʙanzaju-ʙaqaloti ʙarvaqti va tokşinoni to 1-umi maj tamom karda meşavad.

Tokhoji kūhnaro ham dar in kolxoz kor karda ʙuromada, copuq karda istodin. Az ʙisjori tokhoro jela karda, 30 gektar tokro copuq karda, poru va udoʙreni doda şudagijast.

U. Ş. H. L.

ÇANGI GRAZDANI DAR ISPANIJA

⁂

Respuʙlikonciho Toledoro ʙa taki somʙa girifta istodin

PARIZ, 22 (UzTAG). Artilerijaji respuʙlikoni Toledoro az cor taraf ʙa taki somʙa girifta istodast. Ba peş daromadani respuʙlikoncihoji holekaj havlihoji jakumi nazdi şahriro ʙand kardagi, davom karda istodast. Havliho pust ʙa pust dar dasti respuʙlikonciho daromada istodin.

⁂

Oşūʙiş ʙajni soldathoji əosiho

PARIZ, 22 (UzTAG) 21-umi aprel dar fronti Teruel respuʙlikonciho pozitsijahoji navi az qişloqi Saledos dar samti qarʙ du kilometr ʙoqistar ʙudagiro ʙand kardin.

Dar fronti çanuʙi dar sektori Inoxosa del Duke (az Pozoʙlanko dar samti şimolu-qarʙ) respuʙlikonciho 60 odamro ʙa jasiri giriftin. Dar hamin sektor rotaji əosiho oşūʙiş kardast. Az pozitsijahoji peşçangi respuʙlikonciho didan mumkin ʙudast, ki dar vaqti oşūʙişro zer kardan jakcand nafar soldat jerador şudast. Çavqijati avtomoʙilhoji ʙorkaşi ʙaroji zer kardani oşūʙiş omadagiro artilerijaji respuʙlikoni ʙa taki ūq giriftast.

Dar fronti Aragon aeroplanhoji respuʙlikoni Ueskaro du ʙarat ʙa taki somʙa giriftin. Ba taki somʙagiri xele natiça dodast.

Dar fronti markazi aeroplanhoji ʙomʙaeciji respuʙlikoni 21-umi aprel stantsijaji rohi ohani Valjadolidro ʙa taki somʙa giriftast. Az somʙapartovi du sostavi rohi ohan, ki har kadomaş az 15 va 20 vagon ʙorʙorat ʙudast, zarar kaşidast. Se aeroplani qirandozi duşman ʙa aeroplani respuʙlikoni huçum mekunem gufta, ʙemuvafaqijat harakat kardin, amo aeroplani respuʙlikoni jak aeroplani duşmanro zada qaltondast.

⁂

PARIZ, 22 (UzTAG). Agentstvoji Gavas az Madrid maəlumot medihad, ki muvofiqi dastahoji 21-umi aprel soəati 8 va 45 minutaji şaʙ əəlon karda şudagi, dar vaqti əosiho Madridro ʙa taki ūqi artilerija giriftanaşon 32 odam kuşta şudast. Qismi ʙisjortarini snarjadho dar markazi şahr dar kūcahoji Alkala, Barkiljo, San Markos, Tseligros va hamcunin dar majdoni Siʙeles omada qaltidast. Şumoriş i jeradorho çudo ham ʙisjorast.

PARIZ, 23 (UzTAG). Cixele ki Gavas az Madrid maəlumot medihad, əosihoji dar şahrcaji Universitet ʙudagi, dar mudati şaʙi 21-umi aprel kūʙrike ki şahrcaro ʙo parki Kaza de Kampo pajvand mekunad, qisman ʙoz tūqri kardin. Lekin əosiho kūʙrukro munfaʙat ʙurda natavonistin, cunki oʙrʙ pulemjūthoji respuʙlikoni ʙa taki ūq giriftin. 21-umi aprel ʙatarejahoji hukumati kūʙrukro ʙoz az sari nav vajron kardin.

⁂

LONDON, 22 (UzTAG). Cixeli ki az Ispanija maəlumot medihand, dar tamomi ucastokhoji fronti Kordūva huçumi respuʙlikonciho sar şudast. Dar samti şarqi rohi ohani ʙa Kordūva meʙurdagi askarhoji hukumati ʙalandiji Sero Blankaro sohiʙ şudin. Askarhoji hukumati ʙa Belmes ʙa duriji 8 kilometr nazdik omadin, 60 odamro ʙa jasiri giriftа, ʙisjor materialhoji harʙiro zeridast karda şudast.

⁂

LONDON, 22 (UzTAG). Cixele ki muxʙiri dar Madrid ʙudagiji Britiş Junajted Pres xaʙar medihad, az fronti Grenada maəlumot doda istodin, ki dar Motril (az Malaga dar samti şarq) soldathoji əosiho ʙa muqoʙili ofitserho oşūʙiş kardin. Oşūʙişro zer karda şudast.

—o—

Maəlumoti puropur dar ʙobati qasdi faşisti dar Madrid

MADRID, (UzTAG). Cixele ki holekaj maəlumot doda şuda ʙud, dar Madrid taşkiloti «falangistho» (faşistho) foş karda şudagijast. Politsija ʙaədi dar jake az frontho odamhoji ʙa tarafi əosiho gurexta raftani şudagiro avoq kardan izi in taşkilotro jofta giriftast.

Az pursişi in avoqiho cunin maəlum şud, ki onho dar pojtaxt şerikho doştin. Ba munosiʙati hamin dar puşti havliji jake az kūcahoji markazi, ki dar onço çinshoji gumonnok çama meşudin, çoji pojanda muqarar karda şuda ʙudast. Jake az xonahoji hamin havliro dūzandazan ʙand mekardast, ki ū ʙa aristokratijaji Madrid xizmat mekardast. Dari rusti oşxonaji in xonaro ʙo xonaje pajvand mekardast, ki dar onço ʙurodari dūzandazan Felika Sirisa—cleni «falangaji» Ispanija va taşkiloti digari faşistiji tipi germani «XONS» («Xuntas de Ofinsiva Nasional Sindikalistas») zindagoni mekardast. Dar vaqti kovu-pos kardan politsija dar ʙobati soxt va sostavi çavqijati mazkuri qasdkunandaho ʙa miqdori ʙisjor dokument va hamcunin jak daftare joftast. Dar duruni daftar şifr qati nomhoji sardorhoji çavqijathoji rajoni, agenthoji aloqa, clenhoji əodiji taşkilot, adresahoji xonahoji rusti va odamhoji əatinor navişta şudagi hastand. Qajr az in, dar vaqti kovu pos kardan dasturəamalhoji dar rotator cop karda şudagi jofta şudin. Dar on dasturəamalho dar ʙobati akthoji saʙotaş va terori kardan nişondihiho karda şudin. Dar çumlaji dokumenthoji jofta şudagi teksti «manifest» az nomi «falangistho» va «XONS» navişta şudagi mavçudast. Qasdkunandaho, agar faşistho ʙa pojtaxt darojand, ʙo on manifest ʙa xalqi Madrid muroçiəat kardani ʙudin.

Dar vaqti ʙa şahr daromadani faşistho ʙa kūca ʙuromadani xalqro manəə karda, nazdi har jak dahani dar ʙa maqsadi hamaji antifaşisthoro kuştan az falangistho qarovul mondani ʙudin.

Ba taşkilot komiteti mahaliji az se clen əiʙorat ʙudagi sardori mekardast. Komitet agenthoji aloqa taəin karda ʙudast, ki onho dar navʙati xud sardorhoji çavqijathoji rajoni ro taəin karda ʙudin. Sardorhoji çavqijathoji rajoni ʙa kori ʙa taşkilot clenhoji nav çalʙ kardan maşqul mekardin. Clenhoji taşkilot ʙa odamhoji çeq zada meşudagi, harʙi, harʙihoji sajroq va ʙa maəlumotdihandaho taqsim şudagi ʙudin. Faşisthoji ʙa armijaji xalqi daromadagi «drusinciho» ji silohpūş ʙudagi nom doştin. Faşisthoji dar armija ʙa vazifahoji komandni ʙudagi «harʙihoji silohpūş ʙudagi» nom doştin. Qasdkunandahoji dar xizmati faəolnoki harʙi naʙudagi «harʙihoji silohpūş naʙudagi» nom doştin.

In taşkilot ʙa vositaji agenthoji xud ʙo çinshoji dar zeri muhofizati elcixonahoji xoriçi rust şuda gaştagi va hamcunin ʙo odamhoji dar tjurma avoq xoʙ raftagi aloqa doştast.

In qasdkunandahoro xususan taşkilothoji katoliki az xoriça, peştar az Italija ʙa vositaji monarxhoji lisoshoji digar pūşdagi az pul ihtijoç mekardin. Qismi in monarxhoro avoq karda şudast. Az onho xele ʙisjor pul jofta ş dast.

Az ʙajni clenhoji harʙiji taşkilot ʙa clenhoji ştati itoəat kardanro naxostanaşon komiteti maxsusi harʙi taşkil doda şudast. In komitet ʙaroji çinshoji tit şuda raftagiji sojuzi ʙoqiji ofitserhoji Ispanijaro jakçoja kardan, ki ʙajni onho [illegible] niki cindagiriji rekruti Rafael Serʙanjo Guris mavçudast, harakat kardast. Politsija qariʙ hamaji clenhoji komiteti harʙiro avoq kardast.

Taşkilot xohiş doştast, ki dar voqiəaji ʙa Madrid daromadani armijaji faşisti havliji «markazi farmandhoji Madridro», ki on dar Puerta del Sol hast, ʙand kunad va ʙo emʙlemahoji falanga plakati kalon tajor kardast. Bajni clenhoji taşkilot povjazkaho, əlehoji clenhoji dar ʙoloji onho nomi taşkiloti faşisti navişta şudagi, ʙajroqhoji maxsusi liʙos va kurtahoji faşisti pahn karda şudin. Taşkilot propusk, şahodatnomahoji xizmati va rasmcaji ʙlankahoji mūhri qalʙaki meʙoşast.

Dar kūcaji San-Bernardo, dar xonaji ʙa içora monda şudagi, ki az tarezahoji on ʙamudi sektori çanuʙu qarʙiji fronti Madrid əen meşavad, politsija ojnahoji maxsus joftast, ki qasdkunandaho ʙa holati onojnaho ʙa əosihoji dar on çonibi front ʙudagi işorat qati harxel maəlumotho medodin.

Hamagi az 70 nafar zijod qasdkunandahoro avoq karda şudast. Hamaji onho dar taşkiloti çinojati tūpa-tūqri jo ʙo digar rah qism giriftanaşonro iqrori kardin. Politsija kovu poəro davom karda istodast.

DIQAT BA BALAND KARDANI PROTSENTI DARSHAZMKUNI

Se corjaki soli taalim guzast. Dar maktabho programaji corjaki corum içro karda şuda istodast. Corjaki corum xotimaguzarori tamomi corjakho meboşad, cunki dar in corjaki oxirin ba holati guzarondani imtihoni bahori natiçaji tamomi korhoji muallimho va xususan taalimgiriji talabaho dida meşavad. Natiçaji korhoji muhime aval az darshazmkuniji talabaho pajdo meşavad. Dar maktabhoji jahudigi ahvoli darshazmkuni ci xel meboşad? Dar ci xel sinfho darshazmkuni ba ci xel ahvol meboşad? Albata, dar beştarini maktabhoji mo in ahvol ba daraçaji darkori nest.

Dar maktabhoji mo cunin ahvolro mebinem, ki dar har xel sinf har xel natiçaji darshazmkuni meboşad. Tahqiqhoji dar in boʙat bajni sinfho mavçudi andagi tamoman toqatnoovar meboşand. Baroji misol jak cand natiçahoji darshazmkuniji sinfhoji maktabi 29-umi rajoni Oktjabri şahri Toşkandro nişon doda meguzarem:

Agar dar corjaki 3-um 90,5 protsenti talabahoji sinfi 4-um darshojsonro hazm karda boşand, amo dar sinfi 5-um—87,2 protsentaşon, dar sinfi 6-um—88,6 protsentaşon va dar sinfi 7-um—88,4 protsentaşon hazm kardagi hastand. Agar protsenti darshazmkuniji zaboni modariro dar xudi maktabi mazkur binem, hamcunin ahvolro mebinem, ki az sinfi 4-um bolo past şuda meravad. Canonci agar dar sinfi 3-um darsi zaboni modariro (dabanakiro) 93,8 protsenti talabaho hazm karda boşand, amo dar sinfi 4-um—91,6 protsentaşon, dar sinfi 5-um 87,6 protsentaşon hazm kardagi hastand.

Mo dar inço cunin ahvolro mebinem, ki barobari sinf baland şudan protsenti darshazmkuniji talabaho past şuda istodast. In ahvolro qarib dar hamaji maktabhoji mo didan mumkinast. Lekin baroji in ahvolro bartar kardan jak cand corahoro guzarondan mumkinast. Baroji in maqsadro içro kardan vaqti to oxiri soli taalim mondagiro naqz munfiat burdan zarur meboşad.

Baroji baland kardani protsenti darshazmkuniji talabaho (albata, dar inço aval sifati balandi darshazmkuni ba nazar girifta meşavad) jak cand maslihathoro gufta meguzarem:

1. Muallim bojad darsi dar sinf medodagiro durust taşkil kunad. Jaane ba on ba daraçaji lozimanda tajori binad. Har soati xudro ba plan girad va baroji içroji on harakat kunad.

2. Darsho namunavi guzarand. Jaane ba dars dodani muallim zavqi talaba bijojad. Muallim intizomi sinfro naqz ba rah monad. Mumkin qadar hamaji darshoro bo asboʙhoji nazari guzaronda şavad. Barobari dar mudati 45 minutaji dars temaji navro taalim dodan, muallim bojad dar hamin mudat talabaho qati temaro takror karda, boz zijodtar fahmonda dihad. Amo dar taçriba mo cunin ahvolro mebinem, ki jak xel muallimho dar oxiri dars va hato dar vaqti zvonok zadan sarosemagi qati ba talabaho darsi xonaro medihand.

Albata, in nodurustast. Dar oxiri dars muallim bojad baroji ba xona dars dodan 5 minuta vaqt doda, va ci tartib içro kardani on darsro fahmonda dihad.

3. Muallimho bojad talabahoji soqismondaro donista girifta bajni onho haftaje 1—2 karat darshoji ilovagi guzaronand. Ojajr az in, dar vaqti darshoji harrūza ba in xel talabaho diqati maxsus dihand. Agar onho huşjori karda, har talabaji az darsho soqis mondagiro sançida va ba xislati ū muvofiq cora binand, beşubha, har talabaji zijoda soqis mondagiro ham peşrav kardan mumkinast. Gap dar boloji az tahti dilu çon kor kardan meboşad. Ci qadare ki sinf baland şavad, darsho vazmin meşavand meguftagi avzoero barham dodan darkorast, cunki har sinf ba xudaş ba daraçaji darkori talab dorad va talabi har sinf ba xudaş munosib meboşad. Dar har sinf naqz xondani talabaho zarur meboşad.

4. Talabaje ki lavandi va jo şūxi karda darshoro içro namekunad, muallim lozimast, ki bo ū ba tariqi çudogona muloqot guzaronad. Mudiri ilmi va direktori maktab dar in xusus az tarafi xud cora binand. Heç mahal ba rūji talaba, «ū şūxe va jo lavande, imsol ba sinfaş memonad»—guftan, mumkin nest. Barxilof, inxel talabahoro dilbardori doda, ba onho az hama zijodtar jordam dodan darkorast.

5. Barobari ba talabahoji soqismonda az tarafi muallimho jordam rasondan, dar in xusus jordami padaru modarhoro ham talab kardan darkorast. Hozir, dar vaqti imtihoni bahori, jordami padaru modarho ahamijati kalon dorad.

6. Muallim dar vaqti ba talabaho baroji xona dars dodanaş bojad aval sinfro ba nazar girifta, muvofiqi sinf (jaane muvofiqi quvati talabahoji sinf) na bisjor va na kam dars dihad.

Canonci: dar sinfhoji 1—2-um—1 soat, dar sinfhoji 3—4-um—1,5 soat, dar sinfhoji 5—6-um—2 soat va dar sinhoji 7—8-um—3 soat dars doda şavad kifoja mekunad.

7. Albata, dar maktabho bacahoji şūx mavçud hastand. Dar jak xel vaqtho zarari şūxiji onho ba digar bacaho ham merasad. In zarari onho ba xondani talabaho taasiri bad narasonda namemonad. Donistan lozimast, ki bo in xel bacahoji şūx alohida muomila karda, darshoji namunavi guzaronda dar vaqti tanaffusho bozihoji munfiatnok guzaronda, onhoro ba qajti xud kaşida, az onho bacahoji naqz kardan mumkin meboşad.

8. Baaze talabaho baroji dars tajor kardan dar xonaşon şarojati darkori nadorand. Dar in xusus maktab bojad ba jordami hamin xel talabaho omada, dar binoji xud alohida xonaji darstajorkuni taşkil kunad. Dar in xona az muallimho va jo az talabahoji aloci baroi konsultatsija dodan dezurnij taaim kardan darkorast.

9. Dar oxir, dar corjaki corum darshoji takroriro bisjortar guzaronda, ba masalaji baland kardani protsenti xuşsifati darshazmkuni diqati maxsus mondan zarur meboşad.

R. A. Golibūv.

DAR SOVNARKOMI SSSR

*

Plani korhoji traktoriji MTS-ho dar kolxozho baroji soli 1937-um

Sovnarkomi SSSR plani korhoji traktoriji MTS-ho dar kolxozho dar soli 1937-um meguzarondagiro tasdiq kard, ki on 227,3 milion gektarro ba hisobi rondan (qajr az xirmankūbi) taşkil mekunad. Dar soli 1936-um traktorhoji MTS-ho 161 milion gektarro kor karda buromada budand. Imsol bo traktorhoji C Z 76,5 milion gektar zaminro kor karda buromada meşavad va hole in ki porsol 50,5 milion gektarro kor karda buromada şuda bud. Plani qalaro ba holati maşinahoji quvati kaşandeşon traktor budagi darav kardan ba miqdori 42,3 milion gektar tasdiq karda şud, porsol 26,5 milion gektarro darav karda doda şuda bud. Imsol az majdoni 34,1 milion gektar zamin qalaro ba holati kombajnho darav karda bardoşta meşavad, porsol kombajnho qati 18,2 milion gektar qalaro darav karda şuda bud.

Plani korhoji traktoriji lablaburo kofta giriftan ba miqdori 1 milion gektar tasdiq karda şud, porsol 872 hazor gektarro kor karda buromada şuda bud. Baçoji 177 hazor gektar hosiloti ljūni dar soli 1936-um afşonda doda şudagi, imsol 551 hazor gektar ljūnro afşonda meşavad.

Tartibi solhoji 1935-um va 1936-um, ki muvofiqi on ba MTS-ho baroji plani naturplatadihiro barzijod içro kardanaşon mukofot doda meşud, dar soli 1937-um ham ana in xel nigoh doşta meşavad: ba har tsentner qalaji az plani naturplataji baroji MTS tasdiq karda şudagi zijod medodageşon, kontorahoji «Zagotzerno» ba MTS-ho haqi mukofotiro ba mablaqi tafriqaji narxi qalaji zagotovkakuni va narxi baroji qala xaridan muqarar karda şudagi medihand. Ba har tsentner paxta, ljūn, lablabu, semişka va kartoşkaji MTS-ho az plani naturplataji baroji ondho muqarar karda şudagi zijod medodageşon, organhoji zagotovkakuni ba MTS-ho ba miqdori 50 protsenti narxhoji zagotovkakuniji mavçud budagi haqi mukofoti medihand.

Ba Narkomzemi SSSR suporiş karda şud, ki ba gazetaho har 10 rūz jak karat maalumoti ravişi içroji plani korhoji traktoriji stantsijahoji maşiniju-traktoriro doda istad.

(UzTAG).

—o—

Fabrikaji murq dar Andiçon

ANDIÇON. Stantsijaji inkubatoriji cuçaburoriji porsol dar Andiçon taşkil doda şudagi vasea karda şuda istodast. In stantsija inkubatori sistemaji «Çon-Svej» dorad, ki dar on har karat 10 hazor donagi tuxm xob ravonda cuça burovarda meşavad. Stantsija inkubatori elektrisiji «ISS-№17» girift, ki ba holati on har karat 44 hazor dona tuxm xob ravonda, cuça burovarda meşavad.

Stantsijaji mazkur imsol bojad 75 hazor dona cuçaji «minorka» burorad.

Stantsijaji inkubator qati cuça meburovardagi, baroji 85 hazor dona cuça burovardan, bo kolxozhoji grupaji rajonhoji Andiçon dogovor bast.

Kambudihoji intizom va ucūti mihnatro barham zadan zarurast

RAJONI ORÇONIKIDZE. Intizomi mihnat va ucūtu hisobi mihnatro dar kolxozho durustak taşkil doda ba rah mondan vazifaji xelo muhim meboşad. Taksinçi kori kolxoz va mustahkam şudani on ba intizomi mihnatro naqz ba roh mondan vobasta meboşad. In masalaro ustavi staliniji kolxozi xelo ravşan va xelo baniq karda nişon dodagijast.

Dar xususi dar kolxoz bo dili sof mihnat kardan, ba intizomi mihnat itoat kardan vaadi mo rafiq Stalin dar suxani dar sjezdi kolxozcihoji udarnik kardageş nişon doda guzaştagi meboşad. Dar kolxoz intizomi mustahkam, ucūtu hisobi aaniqi mihnat va taşkil dodani mihnat cizi xelo zururi meboşad, ki be hamin korhoji kolxoz va xoçagihoji on heç vaqt peşrav şuda nametavonand. Be hamin, kolxoz voçibijat va planhoji korkardaburoriji xudro içro karda nametavonad. Mihnatro dar kolxoz brigadirho, clenhoji pravleni, rajisi kolxoz va korkunhoji ucūtu hisob bojad taşkil dihand. Kolxozciho va kolxozcizanho voçibband ki ba tamomi talabhoji intizomi mihnat itoat karda, talabhoji ustavro ba ço bijorand.

Agar mo masalaro dar kolxozi nomi Ikromūv az hamin nuqtaji nazar sançida barojem, tamoman digar xel ahvolro mebinem. Dar in kolxoz suporişhoji ustavro durustak ba eamal nameburorand va dar jak xel masalaho ustavro qūpalona vajron karda istodin.

Avalan in ki, dar in kolxoz intizomi mihnat xelo sust meboşad Dar on hamin xel kolxozcihoje ham hastand, ki ba ixtijori xudaşon 3—4 rūz va bisjortar az kolxoz ba şahr omada megardand.

Baroji misol Matat Pūlotūv, Murdaxajūv, Boboxonūv va boz digarhoro nişon dodan mumkinast. Inho ba intizomi mihnat itoat namekunand. Goho az nispi rūz korro partofta, ba xonaji xud omada meşinand. Ba taakidhoji brigadiraşon itoat namekunand.

In ahvol az hamin sabab rūj doda istodast, ki pravleniji kolxoz masalaro ba nazdi in xel lodiru korgurezho saxt namemonad, ba onho muvofiqi ustavi arteli xoçagiji-qişloqi cora namebinad. Ba lodiru korgurezho to alvaqt jagon coraji saxt (ştraf, vigovor jo az kolxoz radkuni) dida naşudast. Dar in kolxoz rūju risoja va xotiri mo gufta mondan hukmronast.

Dar inço, dar hamin rūzho hamin xel hodisaho bisjorand, ki kolxozcihoji çudogona rūze faqat 4—5 soat kor karda, baed az kor buromada rafta, dar peşi nazari clenhoji pravleniji kolxoz ba huzur megardand, ki in mutlaqo nodurust meboşad. Dar hamin rūzho ba nazdi dūkoni koperativ jo digar ço 7—8 nafar kolxozciho va xususan kolxozcizanhoji bekor davra karda şiştagiro didan mumkinast. Rahbarhoji kolxoz vaqti kiştu-kori bahori va xelo muhimu halkunanda budani in davrro «faromūş» kardagi borin, jagon cora nadida istodin. In kambudi ba kori harrūza xelo bad doda istodast.

Dujuman in ki, dar inço ucūt va hisobi mihnat hole ham durust ba rah monda naşudast. Hole ham kniskahoji mihnatiji kolxozcihoro navista ba tartib nadarovardin. Dar inço mihnati kolxozcihoro ba kniskahoji onho namenavisand. Ba kori hisobu ucūti mihnat jak cand sahvravi va kambudi rah doda şudagi meboşad.

Masalaji ba kolxozciho va kolxozcizanho kniskahoji mihnati dodan, har panç—dah rūz jak karat ba kniskaho mihnatu trudodenhoji onhoro navistan va digaraş, in jak sol boz dar kolxozi nomi Ikromūv hal karda nameşavad. Korkunhoji hisobot Kinjaev, Mulojūv va tabelciho ba in kor xelo susti karda istodin va hole in ki masalaji ucūt— masalaji xelo muhimi kori kolxozi meboşad.

Dar natiça mo ba cunin ahvol vo mexurem, ki dar in kolxoz kolxozcihoji çudogona (Aminūv, Muloqandūv, Bobobekūv va digarho) dar xususi kam navista şudani trudodenaşon şikojat mekunand. Ba in gap korkunhoji hisoboti kolxoz, «ha, za rar nadorad sahv şuda boşad, durust mekunem»—gufta çavob medihand. Ne, in sahv raftan nest. Tamomi trudodeni kolxozciho va kolxozcizanho kor mekardagi bojad aaniq ba kniskaji mihnateşon navista şavad. Iuro ustav talab mekunad. In kambudije ki dar kolxozi nomi Ikromūv az porsol boz davom mekunad, bojad aaniq barham zada şavad.

Kambudiji sejum,—in masalaji normahoji kori meboşad. Cun muqarari, az rūji normativi kolxozi ba har kor norma monda muvofiqi on trudoden navista meşavad. Ana in talabi ustavro ham dar inço durust baço narrasonand. Ham kolxozciho va ham brigadiru clenhoji pravleniji kolxoz normahoji koriro aaniq namedonand. Hameşon coqan va az fikri xud gap mezanand.

Normaji tokşinoni candto hast? Çavobi aaniq girifta nameşavad. Brigadir jak xel, rajis digar xel gap mezanad. Lekin hole ham maalum nest, ki kolxozciji dusad dona niholi tok şinondagi jak trudoden megirifta boşad-mi? In xel normahoji aaniq karda naşudagi, in xel hodisahoji ba in jo vaj kori kolxoz har kas ba ixtijori xudaş norma mondanaş dar in ço bisjor hastand.

Kambudiji oxirin—in mihnati kolxozcizanhoro ba kori kolxozi xelo kam munfiat burdan meboşad. Az 70—75 zan faqat 5—6 kas kor mekunand. Digar hama zanho dar xonaji xud meşinand.

Ūjo hozir dar kolxoz baroji zanho kor naboşad. In sahonaji beasosast. Zanho barobari mardho kor karda metavonand va onhoro aaniq ba kori kolxoz va xususan ba kori sarizamini munfiat burdan zarurast. Az hama peş ba kori taşkil dodani jasli diqat mondan zarurast. Baroji zanhoji bacaji jaşnok şarojati naqz taşkil kardan zarurast.

In se—cor masalahoje ki mo nişon dodem, masalahoji intizom, ucūtu hisobi mihnat, normahoji kori, mihnatro taşkil dodan va ba muqobili lavandu lodirho gūştin burdan,—xelo ahamijatnok hastand. Pravleniji kolxoz, brigadirho va aktivho voçib hastand, ki kambudihoji budagiro muvofiqi nişondodi ustav va ba holati maçlishoji umumiji kolxozciho tezi qati barham zanand.

M. Jishoqbojūv.

—o—

Jak gūspand panç'o zojidast

Dar qūşi ordendor Tursun Rahimūv, sovxozi gūspandi qarokūliparvariji «Xuzor», jak gūspandi qarokūliji moda ba jak şikam pançto zojidast. In hodisa xelo zavqovar şuda, bori aval şudagijast. Corahoji eamali dida, hama barahoro nigahboni karda şudagi meboşad.

In gūspandi modaro panç baceşqati ba vistavkaji umumiitifoqiji xoçagiji qişloqi firistonda meşavad.

(UzTAG).

—o—

Artel quvati clenhoro naqz fojda naburda istodast

SAMARQAND. (Az muxbiri maxsusi mo). Arteli trikotaburoriji «8-umi mart» 10 sol boz istuqomat mekunad. Dar in mudat on, beşubha, ba jak qator peşraviho sohib şuda dar har çihat mustahkam şuda istodast. Dar inço kolektivi purquvati 113-kasi mavçudast. Tamomi vositahoji korkardaburoriji artel mexanikonda şudagijand.

Az rūji plani Uzşvejpromsojuz, artel dar soli 1937-um bojad 150 tonna kaloba girad. Az in çumla artel bojad dar kvartali jakum 37,5 tonna kaloba girifta, produktsija kor karda meburovard. Lekin sojuz artelro bo kaloba ba sarvaqtaş taamin karda natavonist. Dar natiça artel plani kvartaliro ba içro rasonda natavonist.

Dar mudati jak kvartal in artel baçoji 35 hazoru 800 kilogram faqat hazoru 164 kilo kalobaro kor karda buromada, az in 222 hazor sūm daromad kardagijast. Rohbarhoji artel bo in daromad takabburi karda baroji artelro bo aşjo taamin kardan beparvo gaştin.

Az boloji aşjo nabudan quvati koriji artelcihoro naqz fojda burda naşuda istodast. Dar mudati kvartali jakum 113 artelci ba hisobi mihnati 8-soataji rūzona bojad 66 hazoru 896 soat kor mekard. Amo 113 kas faqat 9 hazoru 80 soat kor kardagi meboşad. 15 nafar artelcihoji tsexi motalkubi va 16 nafar az tsexi vjazalni dar mohi fevral mutlaqo kor nakardin.

Agarcande Promkoperatsija az hamin ahvol xobardor boşad ham, lekin dar bobati tezi qati bartaraf kardani in ambudiho heç cora nadida istodast, va hole inki on voçibast ki az rūji plani dar dastaş budagi artelro muqarar bo aşjo taamin kunad.

Ojajr az in, gufta guzaştan zarurast, ki rohbarhoji xudi artel ba masalaji aşjo jak cand susti karda istodin. Onho bisjortarini vaqtho kori xudro ba tariqi kabineti meguzaronand. Onho donista monand, ki aşjo xud az xud nameoijojad. Baroji aşjoro ba dast darovardan kor kardan va az idorahoji dalxdor talab kardan zarurast.

Dar vaqthoji oxir bajni artelciho kori eomavi va maanedodkuni sust şuda istodast. Klubi artel dojim mahkamast. Gazetaji devori vaqt ba vaqt naburomada, az oid ba oid bo du maqolaji kalon meburojad. Korkuni madaniji artel ba kori xud susti karda istodast.

Pravleniji artel lozimast, ki baroji bartaraf kardani kambudihoji dar bolo nişon doda şudagi corahoji eamali dida, içroji plani kvartali dujumro ihtijoc kunad.

R. H. Muloqandūv.

—o—

Xronika

26-umi aprel, soati 7 namozdigar dar binoji klubi Komiteti fabhoj (kūcaji Abdulo Tūkajūv, havliji №1-um) şabi internatsionaliji OZET guzaronda meşavad.

PROGRAMAJI ŞAB:

1. Doklad tūqrigi bunjodijati oblasti Avtonomiji jahudigi — Birobiçon va vazifahoji OZET (dokladci rafiq A. Abdura mo ūv).

Baad az doklad kontserti kalon monda meşavad. Dar kontserti mazkur artisthoji xalqiji teatri jahudigi: M. Tolmasūv, G. va M. Muloqandūvho, talabahoji filarmonija va artisthoji teatri jahudihoji jevropoji qism megirand. Ba in şabi internatsionali raboçiho, xizmatciho va talabaho taklif karda meşavand.

Tsʙ UzOZET.

N. A. MASTŪV

studenti kursi 5-umi instituti bofandagi

*

KORKARDABURORIJI SANOƏATI BOFANDAGI

Du dahan az taarixi taraqijoti molbofi

Az pūsti hajvoni daştiji badani odami qadimaro mepūşondagi, to libosi imrūzaji moho pūşida meguştagi rohi xeli duru daroze hast, ki inro odami zod ba zudi pasi sar kardagi nest.

Ba holati ki, az kaj va dar kadom mamlakat izobreteniji resmonresi va molbofi ba vuçud omadageş maalum nest. Taarix inxel maalumothoro ba mo muşarah nişon namedihad.

Dar berun-beşahoji eimorathoji foraçiji qadima az boloji tircūbhoji jak bakaşon bozmki şakli duki imrūza doştagi joft şudan moho mefahmem, ki odamhoji peştara ham resmonresiro medonistin. Dar ajomi qadim xalqhoji Bovel va Misr kalobapecikuni va molbofiro xubda meburomadand, va onho xelo hunarmand budand. Inro namunahoji parcahoji molhoji dar piramidahoji misr pinhon şudagi tasdiq mekunand. Hamin qati ba moho maalum şud, ki izobreteniji resmonresi va molbofi dar xiragiji dahho asr qojib şudast.

Duk—asbobi xelo sodiji qadimajest, ki çuro inson baroji az naxho resmon residan kor mefarmojad. Gardondani in duk ba holati belahoji dast ba vuçud meomad. Bis asr peştar carxi dasti izobreteni şuda bud, ki on carx dukro ba holati kamea megardond. Baadtar peş-peş carxi kalobarezi izobreteni şud, ki resmonresiji kalobaşoni dar jak vaqt ba vuçud meomad.

Baroji taraqijoti resmonresiji maşini, lūlacūbhoji jozonandaji Çon Uajt dar Anglija dar soli 1738-um tajor kardagi sabaeciji zūr dodagijand. Dablob dar soli 1768-um maşinaji avalini resmonresiji Ricard Arkrajton soxtagi ba kor daromadagijast. Dar in boʙat F. Engels navistagijast, ki: „Ba qatori maşinaji buqi in maşina ham ba eolami texnika jake az izobretenihoji muhimtarini sadsolaji XVIII-um meboşad».

Maşinaji avalini in eolim ba holati ob ba harakat medaromad. Dar on vaqt hanuz harakatdihandahoji (dvigateli) buqi izobreteni naşuda budand.

Baad az on, Çems Gargrivs maşinaji resmonresiro soxtagijast. Hamin maşinaro Krompton dar soli 1779-um ba aparati jozonandaji Arkrajt hamroh kard. Ana dar in maşinaji navi «Mjul Çeni» nom doştagi har cixel sorti kalobaro residan mumkin şud.

Dar soli 1828-um Çenk goftagi odam dar Amerika vateri halqagiro izobreteni kard, ki on bajni in sad sol xelo peşrav şudagijast.

Dar oxiri sadsolaji XVIII-um doktor Kartrjat popi qişloqi stanoki molbofiji mexanikiro izobreteni kard, ki ahamijati on ba tufajli maşinaji buqiji dar soli 1787-um burovardagiji Uat du cand zijod şuda bud.

Peşravihoji bazimi resmonresiju molbofi taraqi joftani molrangkuni, moltaqmakuni va molsafedkuniro ba xuruş darovard. F. Engels dar in xusus cunin navistagijast: «In quvahoji dar haqiqat haqi hamaji inson budagi, dar zeri taasiri mulki xususi, monopolijaji jak cand kapitalisthoji boj şudagi, baroji eomaro mazlum kardan, sabab şudand».

Hamin tariq, sanoeati bofandagi dar şarojati davroni kapitalisti taraqi joftagijast.

Kombinati bofandagiji şahri Toşkand

Hamaji korpushoji Kombinati bofandagiji nomi Stalin (Toşkand) eiborat az fabrikahoji resmonresi, bofandagi va cittaqmakuni hastand, ki onho eimorati jak oşijona buda, bomi şedovi (jaane bomaş ojnagi buda, az bolo şūelaji rūşnoji ba korpus qaltida meistad) qati pūşonda şudagi meboşand.

Dar kombinat kūcahoji navi vasee burovarda, rohhoji tramvaj guzaronda şudagijast.

Mo baroji xonandaro bo vositahoji korkardaburoriji fabrikahoji Kombinat oşno kardan dar boloji har fabrika alohida istoda meguzarem. Fabrikaji resmonresiji Kombinati mazkur az fabrikahoji resmonresiji kūhna xelo farq mekunad. Farqi asosi bisjortar dar xususi asboho meboşad. Umuman fabrikahoji Kombinat bo asbobu maşinahoji konstruktsijaji navtarin taamin karda şudagi hastand.

Vazifaji fabrikaji resmonresi az paxta resmoni borik, jaane kaloba, tajor karda burovardan meboşad. Az raxcaji robi obanin paxta ba ambori fabrika qabul meşavad. Paxtaji dar zavodi paxta cigilaku pres şudagiro kovoku tit kardan darkorast. Bolokoriji in paxta bojad az axlot toza karda şavad. Ba in maqsad paxta az ambor tūqri ba tsexi sortirovka mekardagi baroji tojkovokkuni ovarda meşavad. Dar inço, baad az paxtaro ton ba ton kardan, az har xel tojhoju sortho paxtaro ba maşinahoji tojkovok mekardagi mepartovand. On dar in maşina ba daraçaji darkori kovok şuda az axlot kamtar çudo meşavad. Amo axlot dar paxta boz memonad, az hamin sabab paxtaro boz ba jak qator maşinaho andoxta, ba vositaji naqztar titu xovok kardan az axlot, reg va cangi boqimonda tamoman toza karda meşavad.

Maşinahoji konstruktsijaji navraviji texnikiji korkardaburoriro oson mekunand. 34 maşinaji baxhoji paxtaro titu kovok va toza mekardagi bo jak protsesi korkardaburori eaLoqamandand. Onho dar jak agregat vobastajand. Hamin tariq agregati purquvati paxtaro kovoku tit mekardagiji dar fabrika duto mavçudast. Amo dar fabrikahoji resmonresiji kūhna az in maşinaho heç mavçud nabud.

Az baxhoji nozuki paxta bargmajdahoji caspida mondagi, qūzapūcoq, cigit va baxhoji nimxomu murdaro faqat ba holati şonahoji dandoni pūlodi doştagi çudo kardan mumkinast. Hamaji in kor dar maşinaji şonagi ba vuçud ovarda meşavad, ki dar on paxta ba holati barabani kaloni dar girdi bolojaş sūzanhoji pūlodiji nozuk zic zadagi şona meşavad.

Kori in maşinaho az bad afzun muhimast. Ba sifati şona şudani paxta ba daraçaji maalum sifati kalobа vobasta hast. Az maşinaji şonagi paxta ba şakli tasma buromada ba toshoji fibragi cinda meşavad. Az inço paxta ba maşinahoji tasmagi havola meşavad. Baad jak cand tasma jak qavza şuda ba holati cand maşinahoji tasmagi guzaşta jozida nozuk şuda, boz ba qavsiji aval barobar meşavad. Boz jak cand tasmahoji buromadagiro jakçoja karda ba miqdori qavsiji jak tasma mejozonand, maqsad ki baxhoji paxta ba jakdigar paralelona xob rafta tasmaji tekis şuda burojand. Amo in tasma bo vuçudi on boz qavsi dorad. Peş az kaloba residan tasmaro bojad cand karat jozonand. In korro ba holati maşinahoji bankaroşi ba vuçud ovarda meşavad. Tasma ba bankaroşi qavs daromada, az onço ba şakli tasmaji boriki ravnitsaji (qavseş resmoni qand monand) meburojad In tasmaji borik ba euvakho peconda meşavad. Ravnitsa duqanata şuda, ba bankaroşhoji mijonaji az avalangi dida ravnitsaji boriktar medodagi medarojad. Ana baad az hamin qadar maşinaho ravnitsa ba tsexi resmonresi, ki dar onço kaloba karda ba nojcaho mepeconand, medarojad.

Vaterhoji kalobaji tor kor karda meburovardagi, bo priborhoji jozonandahoji euliji «kazanlanka» asbondor şudagijand. Ba tufajli in priborhoji «kazanlanka» az protsesi korkardaburori bankaroşhoji nozuk kam şudagijand.

Vaterhoji putro kor karda meburovardagi bo priborhoji «Ekstrovitjazka» asbondor şudagijand, ki ba holati onho, qajr az bankaroşi nozuk, bankaroşi mijona ham az kor burovarda şud.

Hamin tariq, dar vaterhoji toru put kor karda meburovardagi produktsijaji oxirin kaloba şuda meburojad. Korkardaburoriji fabrikaji resmonresi az du xel nomeri kaloba eiboratast, jaane kalobaji №28 baroji tor va №36 baroji put meboşad

Fabrikaji resmonresiji navbati aval dar har sutka (se smenaji kor) az 20 tonna paxta 17,8 tonna kaloba resida meburorad. Dar in fabrika hazoru 700 raboçij kor mekunad, ki az onho odamhoji kordonu texnikadon bisjor hastand. Tamomi maşinahoji fabrikahoji Kombinat az materialhoji xudamo dar zavodhoji sovetiji şahrhoji Leningrad, Tula, Kalinin va Ivanūv ba holati raboçihoji mo soxta şudagi meboşand.

(Davom dorad).

Nojibi redaktori çavobgar Jū. KŪRAJŪV
Зам ответ. редактора Ю. КУРАЕВ
Upoluzglavlit … № 2438 … Ilgrafi kombinati nomi Ikromūv.